

HELENA KUŚMIERZAK

ur. 1930; Bujanica

Miejsce i czas wydarzeń	Bujanica, dwudziestolecie międzywojenne
Słowa kluczowe	Bujanica, Piaski, dwudziestolecie międzywojenne, Żydzi, życie codzienne, handel żydowski, strach, wygląd, chałaty, mycka

Żydzi przed wojną

Do najbliższego miasteczka było dziesięć kilometrów, do Piask. To miasteczko było zamieszkane przeważnie przez ludność żydowską. Oni się zajmowali handlem. Byłam mała, to z rodzicami czasem pojechałam furmanką konną, zabrali mnie latem i zobaczyłam cały targ, zgromadzenie ludzi. Zobaczyłam Żydów handlujących, z brodami siwymi, bałam się ich.

W Policzyźnie Żydzi mieszkali, mieli gospodarstwo rolne sprzed wojny. Pamiętam, mama mnie czasem wysłała, mieli sklepik u siebie, po zapalki, po lepy na muchy. Bałam się Żydów, zawsze jakieś negatywne opowieści były o Żydach. Byli w takich czarnych chałatach długich, chodzili z brodami, ja się takich ludzi bałam. Szybko tam powiedziałam, co chcę, dali mi to, zapłaciłam i uciekałam. Mieli mycki na czołach i widziałam, jak się modlił Żyd, na ścianie coś tam miał, tak się kiwał. Co on tam mówił, to nie wiem, szybko uciekałam. Chodzili brudni, brud wyświechtany aż się błyszczał na tym płaszczu.

[Jedni Żydzi] mieli gospodarstwo, proszę panią, ale byli tacy lenie, zasiali zboże [i] im się nie chciało później [zebrać]. To zboże urosło, gryka nawet rosła, pszenica, chodziło się tamtędy do szkoły, tak koło ich pola, miedzą się szło, wydeptana była ścieżynka. Później zboże skosili, zostawiali, żeby to wyschło. Jak wyschło, trzeba było szybko zabierać, sprzątać, bo przecież deszcz przyjdzie, jak deszcz zaczął lać, to to zboże zgniło. Nic nie zebrali, tylko handlem się zajmowali.

Zachachmęcić, [to słowo pochodzi] właśnie od tego nazwiska żydowskiego – Chachmej. Bo Żydzi to wszyscy byli krętacze, wszystko, aby tylko ukręcić, zafałszować na swoją stronę, aby tylko samemu skorzystać. Tu byli urodzeni, to po polsku mówili, ale mieli [też] swoją mowę żydowską.

Data i miejsce nagrania	2015-05-19, Lublin
Rozmawiał/a	Wioletta Wejman
Redakcja	Weronika Prokopczuk
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"